

Naš Glas izlazi svakog 1. i 15. u mjesecu i stoji: do konca godine K 7.—, za mjesec K 1.40. Cijena svakog broja 70 fil. — Oglasi: jedna petit vrsta 80 filira, zvanični proglaš i reklame 2 K.

Naš Glas

Наши Глас излази сваког 1. и 15. у месецу и стоји: до конца године К 7.—, за месец К 1.40. Цена сваког броја 70 фил. Огласи: један петит редак 80 фил., званични прогласи и рекламе 2 К. —

Uredništvo: Ljubljana, Rimska cesta št. 20/II. Rokopisov ne vraća, ako se ne priloži znak. Dopise v latinici in cirilici sprejema le podpisane in zadostno frankirane. Rokopise hrvatsko-srbske je pošiljati Centralnemu Savezu, Zagreb, Frankopanska ulica št. 2/I.

Glasilo Centralnog Saveza javnih namještenika u kraljestvu Srba, Hrvata i Slovenaca.

Upravištvo: Na naročila brez denarja se ne oziramo. Naročnina naj se pošlje po nakaznici, za Slovenijo: Ljubljana, Vodnikov trg št. 5/I., za hrvatske in srbske pokrajine kraljestva SHS pa: Zagreb, Frankopanska ulica 2/I. Tja je pošiljati tudi zbirke za naš tiskovni sklad.

„Naš Glas“.

Centralna zveza javnih uslužbencev v kraljestvu Srbov, Hrvatov in Slovencev je 13. julija t. l. soglasno sklenila, da začne čim prej — ako možno, že s 1. avgustom t. l. — izdajati svoje glasilo.

„Naš Glas“ naj bi začasno izhajal polmesečno na osmero straneh; stremiti pa je, da se izpremeni čim prej v tednik in sčasoma v dnevnik.

„Naš Glas“ se bo tiskal v latinici in — kolikor možno — v cirilici ter bo torej prinašal spise v slovenskem, hrvatskem in srbskem besedilu. Tako bo naše glasilo viden izraz edinstva in bratstva srbskih, hrvatskih in slovenskih kolegov, hkratu pa tudi njim praktična šola za priučenje vseh treh narečij v naši zajedniški domovini.

„Naš Glas“ je stanovsko, politično nestrankarsko glasilo, ki bo zastopalo predvsem gospodarske in stanovske interese državnih nameščencev v vsem našem kraljestvu, odbijalo bo krivice in napade na nje, pa naj prihajajo s katerekoli strani, ter bo z resnično objektivnim slikanjem uradniških razmer informiralo vso jugoslovansko javnost. A tudi političnim vprašanjem se ne bo otežalo naše glasilo, kadar bodo to interesi državnih nameščencev neizogibno zahtevali; vselej pa bo obravnavalo politične zadeve nestrankarsko, z višjega vidika skupne državnosti in nepotvorbene jugoslovanske demokratičnosti. Modern, napreden, vsem stanovom in poklicem pravičen, vsestransko objektivni list si hočemo ustvariti, v katerem najde svojo tribuno vsaka preganjana, škodovana, prezirana ali vsaj krivično neupoštevana eksistenca našega stanu in vsega naroda.

„Naš Glas“ bo prinašal vse, kar spada v javnost na korist javnih nameščencev, uradov, zavodov, države, naroda ter naše celokupne kulture. Hoče pa biti zanimiv, informativen tudi za vso jugoslovansko publiko ter prinašati članke, referate, listke, kritike i. dr. iz vseh strokovnih ocen vladnih naredb, zakonskih predlogov in zakonov, za iniciativne nasvete in predloge vseh vrst, gospodarske, upravne, kulturne, za socialna vprašanja, za šolstvo, slovstvo, umetnost itd. Med jugoslovanskimi javnimi nameščenci imamo toliko odličnih znanstvenikov, novelistov, humoristov, satirikov, literarnih in umetnostnih kritikov ter vrlih časnikarjev, da postane „Naš Glas“ lahko vse-

stransko vzoren list z najširšim obzorjem ter sčasoma verno ogledalo kulture in inteligence celokupnega našega naroda.

Vedno neustrašeno bo stal „Naš Glas“ na braniku demokratične svobode, reda in discipline, pravice in resnice. Neizprosno, z vso odkritostjo, s satiro, sarkazmom, ironijo in s humorjem pa bo pobijal korupcijo, klečeplazništvo, lenobo, nesposobnost in zanikarnost, kjer se pojavi, povsod pa tja gori do najmogočnejšega ministra. Osebnostim ne bomo dajali mesta v svojem listu, in vsaka notica mora izdajati nobleso in kulturnost svojega avtorja.

Zato želimo, da je vsak prispevek podpisan s polnim imenom ali označen vsaj s stalno šifro. Anonimnih dopisov, bodisi kakršnekoli vrste, načelno ne sprejemamo.

O programu našega glasila naj govorijo tudi naši članki v današnji številki. Pripominjamo le še, da si želimo čim več in čim najrazličnejših dopisnikov iz vseh krajev naše kraljevine. Pozivljamo torej tovariše-brate in sestre iz Črne gore, Hercegovine, iz Makedonije in Srbije, iz Vojvodine in Bačke, iz Slavonije in Hrvatske ter iz vse Slovenije: Pišite! podpirajte nas vztrajno, izdatno, z vso verno! Naročite si „Naš Glas“, agitirajte zanj ter ga zahtevajte povsod, kjerkoli morete!

Vsak znanstveni, beletristični ali kritični prispevek se honorira po obračunu koncem meseca.

Na Vas, kolegi in kolegice, je sedaj, da bo zvenel „Naš Glas“ polno, silno, harmonično; na Vas je, da bo „Naš Glas“ dokument Vaše duševne potence, na čast jugoslovanskega javnega uslužbenstva in na korist naše skupne domovine! Uredništvo „Našega Glasu“.

Prof. Želimir Korač (Zagreb):

Naš Savez i naše glasilo. Svojim prijateljima i drugovima!*

Svaka zajednica (societas), prema tome i država, osniva se na dužnostima i pravima svojih članova t. j. svakog pojedinca te zajednice. Kada u kojoj državi postoji

* Dne 11. svibnja o. g. umro je u Zagrebu naglom smrću naš drug profesor Želimir Korač, marljiv i agilni član SJN, gdje je bio članom novinskoga pododbora. Slava mu! Uz ugodnu uspomenu, što ju je kao vjeran i dobar drug ostavio Savezu, ostavio nam je i ovaj svoj poziv, što ga je namijenio našim „Saopćenjima“, no budući da mjesto njih izlazi „Naš Glas“, pričepćujemo ga ovdje u cjelosti. Uredništvo.

približna ravnoteža između prava i dužnosti pojedinaca ili iz srodnih jedinica nastalih skupina, tada se ta država sa općeg socijalnog gledišta približuje uzoru dostizljiva savršenstva. Tamo opet, gdje među pojedincima ili čitavim slojevima pretegne težnja pogodnosti s jedne, a težnja tereta s druge strane padne, rodi se kod opterećenih nastojanje, da se odvrnu prevelikom tlaku, pa kad to nastojanje postigne stanoviti vrhunac, očituje se to u nekom općenitom pokretu, koji nastoji oko toga, da se gore istaknuto ravnotežje uspostavi. Doba takova pokreta doživljuje danas gotovo čitavo čovječanstvo i svi njegovi slojevi ili staleži, od težaka do vladara. Svaki stalež, koji je nastao iz istog ili srodnog rada, nekog poprečnog stupnja duševnih sposobnosti i njihovih stečevina, te napokon zajedničkog nastojanja, ide u naše doba za tim, da si stekne barem odgovarajuća prava na duševne i tjelesne uvjete, koji su potrebni za njegov opstanak i koje mu ostali dio zajednice pružiti mora. Jedan od takvih staleža jest u svakoj državi — pa i evo u našoj mladoj SHS — onaj javnih namještenika. Zato se zapitajmo općenito, što smo, koje dužnosti imamo i koja prava trebamo i zahtijevamo, da baš tim dužnostima što potpunije udovoljiti uzmognemo.

Svaki javni namještenik, od zadnjeg podvornika do svemogućeg ministra i vladara je službenik općenitosti, a kako se ta sastoji iz pojedinaca, to on imade biti i službenik za pojedinca, gdje njemu to treba. On imade tu službu vršiti zdušno, savjesno, nepristrano, uloživši u to sve duševne i tjelesne sile, kako bi pravičnim udovoljenjem svojih dužnosti postigao i uzdržao harmoniju između pojedinaca i općenitosti, — građana i države, — jer je on među njima posrednik. Da tome idealnom smislu riječi udovoljiti uzmogne, da ne bude rob prema gore, tiran prema dolje, da se ne ceri i ne klanja otvorenoj novčarici, a da se ne vlada gestom okrutna i slijepa usuda prema izlizanom odijelu ili blatnim opancima, — da ga ne zavede ljepota, sjaj, raskoš, a ne odbija i zgnjuša bolest, bijeda i nemoć, potrebno je, da si steče moralnu i materijalnu jakost i slobodu, o koje će se vazda moći uprijeti i koje ne će dopustiti, da skrene sa puta poštenja i čovječijeg dostojanstva.

Što držimo mi, javni namještenici, da je najpotrebnije, da polučimo gore donekle istaknuti ideal i zašto je to potrebno?

Da uzmognem biti pravedan prema drugome, moram sam naći zaštitu protiv

nepravde, a gdje ču taku naći? Kod svojih viših i najviših? Ti su nam bili apsolutni suci u dosadanjem režimu, pa ako je bilo pravednosti, to je ta cvala prema svom podređenom samo onda, ako vlastiti interes ili pače udobnost i dispozicija mogućnika nije bila bilo čim ugrožena, inače je bila deviza: Šuti i trpi!

Obratiti se na sud općenitosti? Al danas, u doba hitnje, vreve, strke, pare i elektriciteta, svaki je zaposlen tako sam sobom, da nema smisla za „sitnice“ drugoga, pa sačinjavale te „sitnice“ i životno pitanje jednog čovjeka. Ne, — taki je čovjek upućen na one, koji isto trpe, što i on, kojima isto prijeti, što se i njemu dogodilo. Kao što bi u porodici imao svaki njezin član nalaziti svoj prvi i najglavniji oslon, tako treba i nama, da si danas, u doba organizacije, stvorimo familiju, užu zajednicu, — organizaciju, — u kojoj i po kojoj će svaki pojedinac polučiti ono, što mu je inače kao neudruženu gotovo nemoguće. Iz tih je motiva nastao savez javnih namještenika. Nastao je ne kao neki klub iz jogunluka, ne kao neki inscenirani pokret koje interesirane stranačke frakcije, nego kao nužna posljedica borbe za život čitavog jednog staleža i — kako vlastodržci sami zadnji puta priznaše — „najvažnijeg staleža“ u državi. Mi držimo, da danas, u doba organizacije, gdje se organizira sve, gdje pače to čini i nedorasla školska mladež i šegrti, uzurpirajući si pravo staleža, a nalaze na bilo kako shvaćanje, da će to dozvoliti i „najvažnijem staležu“, koji jedino zahtjeva „najvažnije“ uvjete svoga materijalnoga i moralnoga opstanka.

Istakli smo gore, da treba da budu isto tako pojedinci kao što i skupine, struke i cjelina od nepravde zaštićeni. Da se to omogući, ne smijemo dozvoliti, da nas upotrebljavu kao mrtvo oruđe ili nijemi stroj. Sami moramo, da kao svijesni i aktivni faktor sudjelujemo tamo, gdje nam se zadaća i sudbina kroji t.j. da sudjelujemo kod rješavanja staleških pitanja i da predložimo službene pragmatike za pojedine struke, a gdje bi se koji od nas

službeno bilo u čemu ogriješio, da i naši ljudi sudjeluju u karnosnim povjerenstvima.

Kako slobodan duševni rad bez dobre materijalne podloge ne uspjeva, dužnost je naše uže zajednice, da se pobrine za dobro materijalno stanje svojih duševnih radnika i njihovih obitelji, a iza njihove smrti za njihove udovice i njihovu siročad. To bi se imalo polučiti osnutkom konzumnih zadruga, uređenjem stambenih prilika, pravilnim uređenjem beriva javnih namještenika, njihovih udovica i siročadi. Ako to nije, — ako namještenik zajedno sa svojom porodicom strada, onda nemože uspješno raditi za općenitost, — pače biva, da mnogi slabici s puta pravde i poštenja skreću na stranputice.

Budući da javni namještenik radi za općenitost, te mu se gotovo nikad normalno ne pruža prilika, da radi napose samo za se i za stvaranje svoga osobnoga imetka, ima pravo, da mu se dadu pogodnosti ondje, gdje odlučuje općenitost, kao kod željeznica i ostalih općila, lječilišta, kupališta, ljekarna, kazališta, pače kod organiziranih gostionica, trgovina, tvornica itd. Nadalje imale bi se isposlovati pogodnosti kod nabava proizvoda iz državnih i javnih poduzeća, kao soli, duhana, plina, elektrike itd.

Iz užega saobraćaja nastat će uvjeti, koji će svakoga pojedinca moralno i obrazovno dizati, jačati i poticati. Savez javnih namještenika nastojao bi koli u središtu, napose pak u provinciji oko unapredjivanja društvenosti, staleške solidarnosti, zaštićivao bi stalešku i ličnu čast, unapredjivao bi opću obrazovanost i pružao bi duševnu hranu i zabavu (čitaonice, knjižnice, zabave).

Žalibože prvi korak toga saveza našao je na zapreke izvana i iznutra. Među samim javnim namještenicima našlo se je tri vrste takih ljudi. Jedni su umišljeni branitelji države u svojoj stranačko-patriotičnoj kratkovidnosti mislili, da je naše nastojanje upereno protiv države, dok je ono uistinu na korist i ugled države, jer je sposobno i moralno činovništvo glavni oslon države. Drugima je u kostima i šiji ostala ukočenost iz starog sustava, pa se zgražaju i od same pomisli, da samostalno

porade oko sama sebe. Napokon imade i takih, kojima je taj općeniti pokret trn u oku, jer im se time oduzima prilika, da na štetu ostalih porade oko nerazmjernog napretka svoga. Kukolja imade u svakoj pšenici!

Javnost nije protiv nas, jer uvidja naš jadni položaj, ali krivnju baca na nas same, veleći zašto se ne složimo i skupnim silama ne poradimo oko vlastitoga boljka. Zato nas to neka potakne, da poradimo svi za jednoga, jedan za sve ili po našoj staroj: Uzda se u se i u svoje kljuse!

Konačno moramo kazati, zašto izdajemo svoje glasilo kod tolikoga novinstva. Razlog je to, što su neke novine naš prvi nastup isprva donekle poduprle, ali su se brzo povukle i zatvorile nam svoje stupce. Dapače bilo je piškarala kameleonske prošlosti, koji su svoje pero, namočeno u blato, uperili protiv nas. Svrha je ove naše publikacije, da svojim drugovima i prijateljima daje što točnije izvještaje o našem radu i nastojanju, o svemu, što se nas tiče, a ujedno da bude pobuda za složan rad.

Agitirajte za naročbo pri vseh tovariših in tovarišicah! Nobena kavarna, nobena gostilna, kamor zahajate, ne sme biti brez našega glasila. Povsod naj odmeva Naš Glas!

Ivanov (Ljubljana):

Premešcanja.

Činjalje očitneje in pogostejše se pojavlja v naši domovini izrodek samovoljnih oziroma iz takozvanih „službenih ozirov“ potrebnih premešcanj javnih nastavljenecv. Ti „službeni ozirovi“ so bili po razsulu Avstrije deloma opravičeni, ker je bilo treba nastale razpokline v javni upravi zamašiti. Po devetih mesecih svobode v lastni domovini pa morajo razmere biti tudi v tem oziru že toliko urejene, da še vedno ponavljajoča se praksa neprosto voljnih premešcanj ni niti potrebna niti na mestu, še manj pa je na korist

ERAN GOVEKAR:

Mula in kočijaž.

„Ze v predsobi sem zasljal ženski glas, ki je v ostrem diskantu ponavljal: „Me, me ženske pokazimo, da smo može, ker so postali naši dedci take babe! Me ženske jih uženemo, ali pa vzemi vse skupaj zlodil!“

„Oho!“ sem protestiral in stopil v sprejemnico. „Kdo zanaša buno v mojo disciplinirano obitelj?“

Za mizo, pokrito s papirji, je sedela majhna, drobna, zaripla, očividno sila razburjena gospa; njej nasproti pa moja žena, bleđa, z bolestinno prijaznim nasmehljajem na ustnih, a z očmi, ki so jedva še zadrževale solze.

Slabe živce ima moja žena. Tekom vojne je profitirala to bolezen najfinejših dam. Če se ž njo pregovori besedo le nekoliko preveč na glas, ji začne zvoniti po ušesih, kakor bi streljali tik nje s topovi, ter ne razume ničesar več.

Gospa gošča, žareča kot junijska potonika, pa je kričala pred njo in bila z dlanjo po računih na mizi. Zavedal sem se torej, da sem došel svoji ženi zelo pravčasno. Hitro sem zavzel njeno mesto, jo poslal k otrokom ter vprašal:

„Kaj imate, gospa? Na upor proti mojem pozivljanju? Kako, pa zakaj, za Boga?“

„Vi se še čudite? In Vi še vprašujete?“ je viknila razburjenka in lopnila predse, da je cdskočila jata papirjev, kot splašeni golobje pred rotovžem. In oštevala me je: „Kajpada: magistratni uradnik ste, župana imate, ki ga zmerjajo, da je ostareli in skop, pa je modernejši od vseh beogradskih ministrov skupaj! Mestna občina, mala Ljubljana, pa je bolj kavalirska kot vsa mogočna državna uprava SHS!“

„No, da... čeprav nekoliko pretiravate,“ sem pripomnil smehljaje in ji ponudil cigareto.

„Glejte! Vi pušite še cigarete, moj mož pa kuri le še posušeno lipovo cvetje in sladko deteljo, pomešano s troho tobaka za pipo,“ je pripovedovala. „Hvala. Če dovolite, vzamem za moža kar dve cigareti. Danes dobi eno, jutri po obedu pa drugo. Vem, strašno bo vesel moj Tomo, svetnik VII. činovnega razreda. In kakor mojemu soprogu, se godi skoraj vsem državnim uradnikom: Slovenec — mula, Hrvat — mula, Srb pa kočijaž!“

„Ali! Oprostite! Mi smo vendar dobri, lojalni Jugoslavlani, in v moji hiši proti bratom Srbom —!“

„Bog ne prizadeni! Živel, Srbi! Živel, kralj Petar! Živel, regent Aleksander!“ se je branila. „Ali od samega naydušenja, od same lojalnosti nismo niti siti, niti oble-

čeni, niti obuti! Bog poživi svobodno Jugoslavijo, večna slava in najgloblja zahvala junaškim osvoboditeljem Srbom! Tako mislim in čutim iskreno že od lanskega novembra meseca, toda državnim uradnikom in njih familijam vendar ni treba zaradi par srbskih kočijažev životariti gladnim, bosim in nagim!“ — Polagoma se je umirjala. „Čakajte, da Vam vse razložim, kakor sem razložila že Vaši gospej soprogi! Prišla sem Vaju namreč prositi pomoči: Vaša soproga zna govoriti, Vi znate pisati...“

„O, saj znate sami!“ sem ugovarjal.

„Znam, znam, hvala Bogu! Ali zediti se moramo vse in vsi, ki znamo to. Govoriti, pisati, kričati treba, dokler nas ne uslišijo tam v Beogradu. Organizacija! Prej, vso vojno dobo, smo govorili in mislili le o a-pro-vi-zaciji, o krušnicah, mastnicah in drugih tisočerihih nakaznicah; zdaj govorimo le za organizacijo. „Brez organizacije ne bo regulacije in nobene organizacije!“ pravi Lilleg, moder mož. In to je rešilna istina. Jaz pa sem uvidela, da brez nas ne opravijo moški prav ničesar. Zato sem se lotila žensk. Letam od hiše do hiše in organiziram. Ženske! Nam Protiči. Ninčiči, Pribičevići in drugi taki tiči nič ne morejo, nič ne imponirajo, in me se lahko upamo vse ter tudi dosežemo vse. Oj, ti naši ubogi može! Delajo — delajo — ves dan in še domov vlačijo akte in — delajo. Za drugo pa se ne brigajo. Prinašajo vsa-

državi in službenim interesom. S tako samolastnostjo se dosega pač navadno nasprotni učinek. Vprašamo le razna predpostavljena oblastva, kako naj posveča sicer zmožen, agilen uradnik, ki je kljub utemeljenim ugovorom z ozirom na družinske razmere premeščen na kako oddaljeno, k večjemu kot kazensko prikladno mesto, svoje zmožnosti z isto vnemo javnim in državnim interesom, kot bi to gotovo storil, če bi se ga postavilo na mesto, kamor si sam želi?

Iz naše po Italijanih okupirane domovine je pribežalo v naše kraje nebroj javnih nastavljenecv vseh strok. Marsikdo teh bi radevolje nastopil svojo službo izven naše s stanovanji tako siromašne Ljubljane. Toda „brihtne“ glavičice naših z jugoslovansko trikoloro odičenih — bivših avstrijskih — birokratov hočejo to mizerijo le še povečati. Tu stalno nastavljenega uradnika premeščajo širom domovine, ne pomislivši, da se žrtev pri današnji splošni stanovanjski bedi najbrže v doglednem času sploh ne more preseliti s svojo družino, ne glede na to, da se mu z ločenim gospodinjstvom že itak težavno preživljanje še za visok odstotek poveča; sem došlemu uradniku-Tržačanu pa tudi ni nič pomagano, ker se njegov prednik ne izseli. Vsled nemožnosti dobiti si stanovanje, je tudi on primoran živeti ločen od svoje družine.

Pa še več se greši v tem oziru. Dogodili so se slučaj, da mora stalno nastavljeni — oženjeni in z družino oblagodarjeni uradnik s trebihom za kruhom, a s a m e c se namesti pri istem uradu. Kam vodi tako reševanje gospodarskega in socialnega vprašanja s strani merodajnih oblasti, je pač vsakemu normalno mislečemu uvidevno.

Še celo v birokratski, napram zavednim uradnikom-Slovanom res mačehovski ranjki Avstriji se je pri nameščanju oziroma premeščanju oziralo na individualne razmere prosilčeve. Sicer se je marsikje zgodila taka krivica, a ta se mora v naši osvobojeni domovini — če je res svobodna in demokratska — popolnoma odpraviti. Ne smejo se k prejšnjim

kopičiti še nove; dolžnost poklicanih je, da tudi vse pod prejšnjim režimom prizadete krivice popravijo in to čimprej. Potem se bo šele pokazalo, s kako vnemo opravlja že sedaj toli hvalisani slovenski uradnik svoje posle!

Preje je bila navada, da so se vsa mesta razpisovala, da si se je večkrat pripetilo, da se jih je potem gotovim ljubljencem več oddalo. Toda na videz vsaj se je varoval običaj javnega konkurza. Razpisana, oziroma izpraznjena mesta so do rešitve prošelj začasno zasedli substituti proti izplačilu zakonitih dnevnice in drugih pristojbin. Načelo je bilo, da se ni stalnega mesta nikogar premeštilo, ako za premešitev ni prosil, ali ako ni bil kazensko temeljem izreka disciplinarne komisije premeščen. Stalno službeno mesto pa je ostalo na substitucijo poslanemu v vsakem slučaju nedotaknjeno.

Sedanja praksa je vse te običaje, žal, kratkoma ovrгла, opiraje se pri tem na zloglasni š zastarele, a še veljavne službene pragmatike in sklicuje se na „službene ozire“. A še ta š se je preje le redkokdaj uporabljal.

V naši, bajè demokratični domovini se pa vsaj v naši ožji domovini prav pridno uporablja višje imenovani š. Ne da bi stalno nastavljeni uslužbenec prosil za premešitev, še manj, da bi se izpraznjena ali novo kreirana mesta razpisala, dobivajo stalno nastavljeni uslužbenci ukaze, da imajo nemudoma oditi na določena nova službena mesta.

Pri tem postopanju se na družinske in premoženjske razmere prizadetih ne jemlje nikakega ozira, niti se jih o namestovanju premeštitvi ne obvesti, niti se jim ne da prilike, da bi pred obelodanjenjem dotičnega ukaza mogli instančnim potom uveljaviti svoje protirazloge in navesti eventualne težke materialne posledice. Po toči zvoniti navadno ne pomaga; zato tudi tozadavne prošnje mnogo prizadetih — vložene po dostavljenih ukazih — še vedno čakajo rešitve. Tudi izgovor, da se bo „tozadevno vse uredilo, le potrpljenja treba“, ne more več držati. Po 9 mesecih

bi bile razmere pri nekoliko dobri volji in upoštevanju demokratičnih načel pač že lahko urejene.

Skoro v vsaki številki Uradnega lista čitamo nekaj premeščenj, a če listaš po razpisih služb, jih najdeš bore malo in še to v največ slučajih službe slug, pripravnikov ter tuintam kako mesto nižjega uradnika. Edino pri premeščanju učiteljskega se vse premeštitve izrečno označujejo začasnimi. V današnjih težkih in demokratičnih časih napravlja samolastno postopanje vročo kri. Povprašajte med drž. uslužbenci, potem si morete ustvariti pravo sliko nezadovoljnosti in vzroke, ki jo skoro umetno podžigajo.

Proti tej praksi mora vse jugoslovansko drž. uslužbenstvo energično protestirati.

Poleg dolžnosti hočemo imeti v demokratični domovini tudi svoje pravice. V svobodni domovini nočemo biti sužnji, ampak enakovredni državljani. Niti zadnjega hlapca ne zapodi gospodar brez tehtnega povoda iz svoje hiše; tudi drž. nameščenci imajo menda pravico, da se jih brez tehtnega povoda nikdar stalno ne premešča.

Pripominjamo, da se hoče preizkušeno, vneto in res marljivo slovensko državno uradništvo tudi v bodoče radevolje odzvati morebitni potrebi začasne premeštitve iz ozirov na drž. in narodne potrebe proti varovanju stalnega službenega mesta in plačilu tozadevnih pristojbin. Pa tudi v teh slučajih naj pridejo v prvi vrsti v poštev uradniki — s a m c i. Že itak težavnega preživljanja z bornimi prejemki ni treba z ločenim gospodinjstvom še umetno večati. Premeščanja naj bodo v vsakem slučaju prostovoljna; do končne zasedbe naj se vakančna mesta izpopolnijo po začasni substitutih.

Pri nameščanju naj se poleg strokovnih zmožnosti upošteva tudi poznanje krajevnih in službenih razmer. Menimo pri tem razna premeščanja slovenskih uradnikov v Srbijo in obratno. Znano je, da je v Srbiji sami velikansko pomanjkanje uradništva; posledica obojestrani

kega prvega dne v mesecu kupec razcefranih in umazanih bankovcev, in: „Tu, žena, imaš vse pa tudi skrbi za vse!“ Da imajo njih že predzadnje hlače predrgnjeno „dno“, da cveto vsi komolci sukenj, da so čevlji razhojeni in z zaplatami pokriti, da ni več cele košulje v omari, nobenega dostojnega ovratnika in robea več, da se jim klobuki svetijo ogoljeni in umazani, kakor bi jih ukrali strašilom v koruzi itd., vsega tega naši zakonski možje, taki-le yzorni državni uradniki, niti ne opazijo. Žena, ti skrbi, da te ne bo sram lastnega moža! — A kaj se brigajo šele za svoje žene in svoje otroke! Ne vidijo, da hodi sočna svetnica, gospa finančna nadsvetnica, vladna nadkomisarka, gimnazijska profesorica, davčna nadupraviteljica v starih, obrnjenih, z drugim blagom podaljšanih, sleparsko garniranih toaletah, kakršnih ne nosijo niti njih razvajene kuharice in deklet! Vsi klobuki že tretjič, četrtič preformani — perilo po vsakem pranju nanovo zakrpano — vsa familija petero, šestero glav premore dva pošita, polomljena dežnika ter pije iz enega kozarca! A vse to gospoda soproga ne razburja. Kajpada ne, idealen uradnik je, lojalen državljani, navdušen Jugoslovan! „Za to si žena tu!“ — Da si hčerke skoraj ne upajo več iz hiše v svojih izpranih in skrpucanih cunjicah, da sin akademik ne more več v družbo, da godrnja celo dekla nad skopo

zabeljenim krompirjem in mi hoče pobegniti: vsega tega mož ne vidi. — Žena, ti čaraj! Iz nič nas nasiti, iz nič nas oblači, iz nič obuvaj! Žena, vso noč utegneš premišljati, kako prikriješ sveto našo obupno beračijo in kako zavaruješ čast in ugled visokega državnega uradnika! — Da, to smo delale skoraj pet let, strdale smo, se skrivale, se odrekale vsemu, se mučile kakor sužnje... a od početka naše ljube Jugoslavije nam je zaradi rastoče draginje še huje in huje. S svojo umetnostjo, s svojim slepomišljenjem smo popolnoma pri kraju. Dalje ne gre.

„Pa sem dejala Tomu, ko mi je zopet pritresel kupček umazanih rdečih in modrih popirnih capic: „Kar obdrži! Poslej se brigaj sam, po čem je moka, za koliko drže jajca, kaj stane mleko, meso, grah itd. Kar sam gospodinji, kakor znaš in moreš, jaz — demisijoniram.“ Debelo je pogledal in povsili glavo. „Potrpi še par tednov!“ je prosil. „Kmalu pride regulacija plač — nabavni prispevek dobiš zopet — svobodna trgovina se pripravlja — valuta se uredi! Organizirali smo se in vladi pokažemo zobe.“ — In začel je pripovedovati o gibanju društev različnih državnih uradnikov, o zvezi teh društev, kaj je predlagal predsednik Lilleg, kako viharo se je debatiralo in složno vse sklenilo. — „Hvala Bogu, končno pokažejo zobe!“ sem si mislila in verjela, reva, ter čakala, čakala in gospodinjala dalje... Mož je hodil na seje,

shode, sestanke... vsak teden ga parkrat do 11. ni bilo ponoči domov. A nič nisem rekla. Vsako pot mi je poročal: „V Beograd smo poslali prošnjo!“ — Čakam torej. A nič. — „Ministrstvu smo poslali spomenico. Tajnik Bekš jo je sestavil izvrstno, njegovi argumenti so nepobitni.“ — Dobro. Čakam zopet. A nič. — „Lilleg, Bekš in Verbič so angažirali celo vrsto naših poslancev. Prošnja bo rešena v kratkem.“ — Dobro. Čakam. A zopet nič. — Nato nova prošnja... Telegrami... A nič, nič uspeha. In mesec teče za mesecem... Končno: „Deputacija Lilleg, Regally in Podgornik gre osebno v Beograd.“ — Bravo! Čakam, deputacija se vrne s polnimi koši lepih obljub. „Vse je v redu, regulacija itd. stoji pred durmi.“ Slava! Čakam, a še vedno nič. — „Zopet smo urgirali rešitev brzojavno. Telegrafirali smo Proticu, Ničicu, poslancem... Bo, vse bo. Le malo še potrpi!“ — Dobra Jugoslovanka sem, pa bi ne potrpela? Drugi popivajo šampanjca, uradnik še piva nima; drugi se šopirijo v svili, uradniške familije se plazijo sramežljivo v predvojnih capah; drugi si privoščijo vseh dobrot, uradniška žena šteje vinarje za krompir. Vse je obogatelo... neštevilo tepcev in ničel je postalo v verižništvom in tihotapstvom čez noč bogatih... nakupili so si hiše, odpirajo nove trgovine, nekateri kar tovarne... njih žene in hčere sede v židi in žametu po lastnih

skega premešcanja je, da ne trpi samo redna služba, temveč se vrh tega po nepotrebnem obremenjuje tudi drž. zaklad, ne glede nato, da uradniki sami tudi socijalno niso zadovoljni tako kakor bi bili med svojci.

Naše tozadevne želje so izražene v naslednjih, svoječasnno že tudi centralni vladi predloženih točkah:

1. Vsa izpraznjena in nanovo upostavljena službena mesta naj se v vsakem slučaju oddajajo potom razpisa.

2. Mesta, za katera se ni oglasil nobeden prosilec, naj se začasno zasedejo po razpoložljivih uslužbencih proti izplačilu dnevnic in drugih pristojbin. Taka mesta naj se v prvi vrsti popolnjujejo po uslužbencih, za katere je disciplinarna komisija izrekla kazensko premestitev.

3. Vse dosedaj izvršene premestitve je smatrati le začasne; prizadetim je naknadno izplačati pod 2. označene pristojbine.

4. Pri oddaji mest se je poleg usposobljenosti in službenih let ozirati na individualne razmere prosilčeve.

Le če se bodo te upravičene in pri nekoliko dobri volji z lahkoto izvršljive zahteve upoštevale, se država in javnost lahko nadeja, da bo imela res vneto, požrtvovalno in zadovoljno uradništvo, na katero se lahko v vsakem oziru zanaša.

Uradništvo tvori hrbtenico države; ako ta ni zdrava, močna in gibčna, je vsako zdravljenje zaman. Nezdrave razmere se morajo izbistriti, ako hočemo našo osvobojeno domovino postaviti na zdrav in trden temelj!

Tovariši, organizirajte se! Vaša korist — in Vaša čast to zahtevata.

J. V-a (Zagreb):

Protiv skupoče.

Povodom krvavoga ratnoga stanja morali su milijuni krepkih, a od ovih golem broj umnih i vještih, poduzetnih i radinih ljudi od 18. do 55. godine života

ložah v gledališču ter se vozarijo v lastnih kočijah. Le uradnik — jurist, doktor, profesor, absolvent vseučilišča ali vsaj maturant — uživa bedo in po vrhu še preziranje obogatelih analfabetov. Delavci in kmetje so dandanes gospodje, inteligenca pa borna para. A državni uradniki so baje hrbtenica države, zato trpe, molče in čakajo... Toda srbski kočijaž se za strdajoče mule ne zmeni. Nemški „s Maul halten und weiter dienen!“ velja tudi v Jugoslaviji. Obup naš je naraščal. A takrat se je osnoval Savez javnih namještenika za Hrvatsko in Slavonijo ter se je pridružil zvezi javnih nameštencev Slovenije. Združeni hrvatski, srbski in slovenski državni uradniki vendar kaj dosežejo, smo dejali. Upali smo in znova čakali... Toda nič, nič. — Tedaj je šla iz Zagreba v imenu vseh jugoslavenskih državnih uradnikov nova deputacija v Beograd. A Protić je pač vedno proti in proti je tudi Ničić, ki je vedno za — nič... V Zagrebu se je nato sklical javen shod državnih nameštencev, da razkrije svetu sramoto, ki kriči že do oblakov, a Protić je bil proti, Ničić je dejal: „Nič!“ in Pribičević je zagrozil: „Pribiti ste, a jaz Vas pribijem še močnejše, če ne molčite!“ Shod je bil torej prepovedan. Nato je završalo med hrvatskim činovništvom, in padla je beseda: „Štrajk!“ A miril je ban, miril je Savezov predsednik, dr. Benković, in rotli k potrpljenju **predsednik Slovencev, Lilleg.**

odbaciti orudje i ostaviti polje privrednoga trgovačkoga, industrijskoga, gospodarskoga i kulturnoga rada, a prihvatiti ubojito oružje, jedni da uništavaju i razaraju, a drugi da brane, što se odbraniti može.

Nastao je potpuni zastoj u proizvodnji. Postojeće zalihe proizvoda iscrpljivale se. Trgovina, lišena uvoza, izvoza i robe, nazadovala je i propala je. Zakon o ponudi i potražnji neumoljivom je snagom dizao cijenu robe iz posve prirodnoga uzroka: potražnja je rasla, ponuda je padala.

No cijena nije rasla prirodnom, već neprirodnom progresijom, jer su se prirodnim uzrocima poskupljivanja pridružili i neprirodni uzroci. Mnogo više, nego li samo ratno stanje, prouzročili su nedostižne cijene nezdravi pojavi u trgovanju. Špekulacija, lihva, izrabljivanje i pljačka slavili su i slave još i sada slavije, jer im se nije odlučno oprlo, a niti se sada još ne sprečavaju neprirodni ovi uzroci prekomjernog poskupljivanja. Zato se još i sada, u prelazu iz ratnoga stanja u mirno stanje ne snižuju cijene životnim potrebštinama, nego naprotiv neprestano rastu, čime se ugrožava opstanak neimučnika, među kojima su u prvom redu javni namještenici, koji povodom posve nedostatne naplate, a nedostižnih cijena nijesu u stanju, da podmiru najpreče potrebe života.

Zato treba, da se spriječi dalje poskupljivanje životnih potreština; da se što brže i što prije obale sadanje nedostižne cijene na najniži mogući minimum; da se opet privede radu svijet, koji se je dao na nelegalno trgovanje, pa da se uslijed toga ojača porezna snaga, a život učini snosljivim.

Sredstva, kojima se to može postići, jesu mnoga i različna, no svrha će se njima postići samo u slučaju, ako se faktično upotrebe. Jedna će sredstva odmah ublažiti abnormalnost sadanjih cijena, te će ih i dalje regulirati, budu li se dosljedno upotrebljavala; druga će sredstva tek u doglednoj budućnosti podići domaću proizvodnju i povoljno djelovati na sniženje cijena. Prvim sredstvima

Pa završalo je tudi med slovenskimi uradniki in zopet se je govorilo o štrajku. Toda Slovenci so uvaževali zunanji politični položaj... laške divizije stoje topovski strelija pred Ljubljano ter so — čakali, čakali dalje... In prišel je sam dr. Ničić v Ljubljano, sprejel deputacije drž. uslužbencev, obetal je vse, a storil — nič, nič, nič... Toda časopisi so začeli prinašati iz Beograda brzopjavke in notice o regulaciji premikov, o draginskih dokladah... cel kup visokih številk, a vsak list drugače... vsak teden kaj drugzega. O milijonih se je poročalo, a uradništvo ni dobilo — niti vinarja... Protić je pač vedno proti in Ničić vedno za nič. — Po uradniških obiteljih pa deca joka, možje preklinjajo, žene obupavajo! Vsi smo gotovi s svojimi živci, in če bi tako vroče ne ljubili svoje domovine, dragi gospod, kaj bi se bilo že zgodilo v naši ljubi Jugoslaviji! Najbolj rafinirana srednjeveška tortura ni bila mučnejša od brezkončnega igrakanja z našimi uradniškimi želodci in nervi. Da, da, hrast se omaje in hrib, zvestoba uradna ne gane.

„Moj Tomo že ne govori več... zakopava se v akte, žuli lipovo cvetje s posušeno deteljo... v obraz pa se mi ne upa niti pogledati. Uboga, mulla“ poveša glavo, ker je lačna in polna sramu... Saj ste brali v zadnjem času lepe brzopjavke o vnetem delovanju ministra dr. Kramerja: preveč smo že topi, preveč maloverni, da bi se jih

moraju se odmah postići snosljive cijene, dok se drugim sredstvima mora unaprediti ekonomski razvoj naše države, da zmogne povoljno djelovati na tržne cijene.

Da se brzo suzbije neprirodna skupoća i što brže poluče snosljive normalne cijene, treba:

1) Da osobito neimućni potrošači, u prvom redu radnici i namještenici, osnuju kooperativne potrošačke udruge. Vlasti treba, da ih pomažu u svakom pogledu, osobito kod nabave i dopreme potreština. Dobro uredjene i dobro potpomagane ovakove udruge potisnule bi cijene bezuvjetno na najnižu mjeru, jer bi djelovale po svima općinama, dakle po cijeloj državi.

2) Trgovanje se ima dozvoljavati samo legalnim trgovcima, a izkazanim proizvodiocima prodavanje samo vlastitih proizvoda. Da se posve rasklimana trgovina opet privede u normalnu kolotečinu, da bude solidna legalna trgovina zaštićena, a da se uzmognu potrošači njome korisno služiti, imade se trgovanje dozvoliti samo protokoliranim i obrtnicom snabdjevenim trgovcima. Ovi su vezani propisima, te se u slučaju potrebe mogu brže i laglje pozvati na odgovornost, nego li svakolika nelegalna čeljad.

Da se pojedini nesavjesni mali i veliki proizvođaoci pod plaštom vlastitoga proizvoda ne uzmognu baviti prekupom, treba da se iskažu potvrdom nadležnoga općinskoga poglavarstva i povjereništva, da prodaju samo svoj vlastiti proizvod.

3) Da se provede najodlučniji postupak protiv kriomčara, prekupaca, zakutara, verižara, sakrivača i nagomilača robe, nabijača cijena i izvozničara, koji umjetnim načinom poskupljuju robu, a prijavim svojim djelovanjem otimlju se poreznoj dužnosti i produktivnoj djelatnosti (obrotnoj, ratarskoj, radničkoj i služinskoj). Ova vrsta ljudi najviše je prouzročila nedostižne sadanje cijene, koje su njihovim nečovječnim nastojanjem postigle dvadesetero do pedeseterostruku visinu. Oni su ostavili svoj

moгли še veseliti. Niti naredbe, ki nam obeta 100 % zvišanje draginske doklade s 1. julijem, ne jemljemo več resno. Toliko obetov nas je že razočaralo, da vidimo za vsakim beogradskim obetom le — Protića in Ničića... Včeraj mi je priznal moj Tomo, da famozni Ničić, ki ga zovem jaz edino pravilno Ničića ali še bolje Uničevalca, še doslej ni izdal izvršilnih navodil za ono, po dr. Kramerju izsiljeno naredbo... Navodil ni in ni, naredba je brez sistema, polna tragikomičnih nedoslednosti in konfuzij, in uradništvo naj zopet čaka, čaka, čaka... Denar, tisočkrat že proklet, bi se moral nakazati že s 1. julijem, a kdaj ga resnično dobimo? 1. septembra ali morda za novo leto?! Medtem pa narašča draginja neprestano, vsi se pogrezamo v dolgove, carina nas je gmotno ubila in bestija je že tako sestradena, da niti tuliti več ne more...

Mala gospa je postala bleđa med svojim pripovedovanjem in vsa bedna, suhotna v svoji siromašni obleki je zbujala sočutje.

„Zato sem začela zdaj organizirati ženske,“ je nadaljevala po premolku. „To je zadnje sredstvo. Naj slišijo žene, matere, če mož ne poslušajo! Povejmo jim vso resnico, vzklikajmo: Živela, Jugoslavija! in dostavimo: Moritūrae et morituri Vos salutant!“

posao i dati se na umosno trgovanje, na izrabljivanje. Posledice nisu izostale, one su danas dobro vidljive i vrlo osjetljive. Skupoća raste, a porezna snaga pada. Ovi kajišari uživaju i nagomilavaju, a porezne blagajnice od njih ništa ne ubiru, jer za njih se i za njihov prihod ne zna. Sve ove nelegalce treba zato opet privesti njihovom zanimanju, a svako preкупство, bilo ono pod kojim mu drago oblikom, najodlučnije uništavati, da uzmožnu potrošači nabavljati svoje potrepštine iz prve ili najviše iz druge ruke, jer će se na taj način ukloniti jedan od glavnih uzroka nesnosljivosti skupoci.

4. Cijene imaju biti svoj robi prema vrsti i količini vidljivo označene. Tko traži i uzima, tko nudi i daje veće cijene, nego li što su primjerene dnevnim tržišnim cijenama i mjesnim tržišnim prilikama, imade se najosjetljivije kazniti. Izrabljivačka trgovina siše sokove dobroćudnoga, neukoga, neupućenoga i nevoljnoga kupca, a pohotni imućnik ne mari, ako poželjeni predmet može većom ponudom izbiti iz ruku neimućnomu potrebniku. Takovim postupkom raste skupoca, a to se mora spriječiti.

5. Da se uredi tržišni sudovi, koji odmah sude. Da se odmah uklone i odmah kazne nepodopštine, što se događaju na dnevnim, sedmičnim i godišnjim sajmovima, treba urediti valjano tržišno redarstvo, nadzorništvo i povjereništvo, koje će imati vlast, da krivca privede zasluženoj kazni, pa da se na taj način suzbiju prevejani i drski prodavaoci.

6) Da se otvori uvoz, a zabrani izvoz svih životnih potrepština, što ih domaći pučanstvo treba. Iskustvo ratnih godina dokazuje, kako štetno djeluje pomanjkanje uvoza, a preobilje izvoza, jer ta dva činioca odlučuju o ponudi i o potražnji, dakle i o cijeni. Uvoz i izvoz moraju se zato odmah najpovoljnije urediti.

7) Da se osnivaju javna skladišta i tržnice uz najizdašnju pripomoć države i municipija (magistrata). Suvišak robe i potrebna roba mora se sabrati i valjano pohraniti, da se uzmožne nabaviti, kada bude potrebna. Tomu će za pojedine krajeve najbolje poslužiti javna skladišta n. pr. (Josip egipatski), a u povećim mjestima za dnevnu potrebu tržnice. Ovim uredbama imaju stoga država i municipija posvetiti najveću pažnju te nastojati, da ih se što brže podigne dovoljan broj.

8) Da se uspostavi odgovornost pošte, željeznice i inih prometila za preuzete pošiljke i toware. Silna nestajanja pošiljaka i toware prigodom otpremanja ugrožuju trgovinu, a poskupljuju robu silno. Zato treba to nestajanje spriječiti najoštrijim mjerama pod osobnom odgovornošću onih, kojima je otprema povjerena.

9) Da se progresivno oporezuju ratni dobitnici. Izrabljivači nemilosrdno haraće po džepovima potrošača sve pod imenom trgovine. Uživaju i nagomilavaju, dok drugi oskudjevaju, kukaju, stenjaju i stradavaju. Sada imademo dvije vrste državljana: obogaćenih i uživajućih pa osiromašenih i stradajućih. Da se ublaži bijeda ovih potonjih, koju su prvi nesmiljenim izrabljivanjem prouzročili, treba da država otimaćima oduzme plijen u korist cjeline i ublaženja nevolje izrabljenih nevoljnika. Tako će država steći veoma potrebite prihode, a izrabljivači će dobiti zasluženu pouku, da krivo

stečeno nije blagosloveno, pa da se ne treba baviti otimaćinom, jer oteto je proketo.

10) Budući da je novac sredstvo zamjene, treba brzo i valjano urediti valutu. Premda je ovo pitanje u današnjim kaotičnim prilikama veoma zamršeno, to ipak treba odlučno i ozbiljno odmah pristupiti njegovom riješenju, jer ako smo u srpnju 1914. za 100 dinara plaćali 100 K, za 100 franc 95 K, za dolar 5 K, za engl. funtu 24 K, a sada plaćamo za 100 dinara 300 K, za 100 franc. 505 do 512 K, za dolar K 33.25 do 34 krune, za engl. funtu K 155.12, a taj se tečaj dnevno pogoršava, onda je pojmljivo, da se pored ostalih veoma nepovoljnih tržišnih prilika mora i sadanje naše nesredjene i nepovoljno valutno stanje najosjetljivije pogubno odražavati u ekonomiji pojedinih porodica, općine i države. Valutno je pitanje goruće pitanje narodnoga našega gospodarstva, koje prijete požarnom katastrofom, ako mu se plamen što brže ne uguši.

Ova sredstva za pobijanje skupoci imaju odmah i trajno djelovati. U interesu je države, da se to što prije zbude, jer nesnosno sadanje stanje, ako se brzo ne popravi, mora uroditi kobnim poslijedicama. S jedne strane silno nagomilavanje blaga, a s druge strane golemo oskudica i bijeda, to su takova dva pola, koja moraju svršiti katastrofom.

Ako se ne suzbije poskupljivanje i ne prouzroči pojeftinjenje, radnici će i namještenici, od kojih su najbjeđniji javni namještenici (činovnici, opet tražiti povišice. Uslijed toga će cijene potrepštinama poskočiti. Onda će opet morati zaredati povišice plaće i nadnice i tako redom u nedogled.

Da se to spriječi, treba brzo ukloniti sve uzroke skupoci i svima sredstvima izazvati naglo padanje nedostižnih sadanih cijena na normalnu visinu, pak da se uslijed toga umni, voljni i spremni državljani, oslobođeni strašne brige za svagdanji hljeb, mogu posvetiti korisnom djelovanju za dobro naroda i države.

Ovu borbu imaju odmah i najodlučnije započeti i nastaviti sve javne vlasti od državne do općinske, a svojski ih imaju u tome pomagati svi izrabljivani potrošači. Samo brzim, odlučnim i složnim radom svijuh interesenata skinut će se glava savremenoj aždaji — skupoci, koja pohotno proždire živote poštenih i nesebičnih pojedinaca, koji smuju i rade za opće dobro. Uslijed toga, što oni nevoljno ginu, raste sve više golemo zlo, koje se zato mora spriječiti. Aždaji se glava skida samo ognjem i mačem. Dosta je patničkih dugih pet godina isisavanja i nagomiljavanja s jedne strane, a stradanja i oskudijevanja na drugoj strani! Dalje se tako više ne može!

Probudite se, protarite oči, zamahnite i udarite krepkom pesnicom vi, koji ste na vlasti! Raspršite rulju bestidnih i drskih pljačkaša, raskinite lance i mreže verižara, oslobodite patnički dio naroda od posvemašnje propasti, dok ne bude prekasno!

Naš Glas je strogo stanovniški list in se bo zavzemal za korist javnih nastavnicev!

LEVIN (Ljubljana)

Skrivnostna imenovanja.

V Službenih Novinah z dne 24. julija t. l. beremo imenovanja nastopnih carinskih inšpektorjev in sicer: Sava Božić za Zagreb, Radomir Klajić za Metković, Kosta Ivanović za Ljubljano, Dušan Mitrović za Subotico, Djordje Fotić v Podgorici, Radmil Bujdić za Skopje in Veljko Prokić.

S tem se je izpopolnilo sedem važnih carinskih mest, o katerih nismo pa niti brali, niti slišali, da bi bila sploh sistemizovana, niti da so bila kje razpisana. V koruptni Avstriji se je včasih dogodilo, da se je pravilno razpisalo po eno mesto, a sledilo je imenovanje 5 do 10 izvoljencev. Razpisala so se pa mesta vendar in vpoštevali so se kolikor toliko tudi domači kompetenti. Sedaj smo birokratsko Avstrijo prekucnili, in vsak državni uradnik je pričakoval — pravico in demokratstvo tudi v imenovanjih. Navedena imenovanja pa kažejo, da v Beogradu ne le ne nameravajo vsaj na videz posnemati nekdanje dunajske mogočnike, temveč hočejo jih menda celo prekositi! Spominjana imenovanja so pest v oči vsemu hrvatskemu in slovenskemu uradništvu. Prava „froclarija“ je ono hvalisanje izbornih kvalifikacij in verziranosti, kakor tudi sposobnosti in nepodkupljivosti slovenskega uradnika. Hvala lepa za take pohvalne besede, ako jim slede — nasprotna dejanja. Ne vemo sicer še natančno, kakšne službene funkcije bodo imeli ti carinski inšpektorji, ker je ves carinski zakon zavrt še v nekako meglo. Domnevamo pa, da jim bodo naloge slične onim, ki so jih imeli potovalni inšpektorji propale Avstrije. Tisti inšpektorji so delili milosti uradnikom in trgovstvu ter delali v carinstvu lepo in grdo vreme. Imeli so takorekoč v rokah škarje in platno ter vladali po svoje. Da so Nemcem in nemčurjem rezali boljše kose kruha, je bilo po sebi umevno.

Nočemo reči, da bodo zdaj imenovani inšpektorji sledili tem švabskim predhodnikom. Ali značilno je vendar, da se je — brez razpisa in tako zakulisno in natihoma — imenovalo kar 7 s r b s k i h car. uradnikov na tako važna mesta, a nijednega Hrvata in Slovenca. Ali res ni bilo dobiti niti enega Slovenca ali Hrvata, ki bi bil sposoben, zasesti in opravljati tako mesto? Ali res ni bilo med Hrvati in Slovenci tako zanesljivega, nepodkupljivega in vrednega uradnika, ki bi se mu tak posel smel zaupati? Ali je res neomajna zanesljivost samo na Balkanu doma — saj se nam vendar sposobnosti in spretnosti ne odreka.

Kaj pa poreče naše trgovstvo, ki mu pač ne more biti vse eno, ali mu odmerja davščine od daleč novodošla moč, ali pa uradnik, ki pozna krajevne razmere ter jih zna v okviru zakonov in predpisov pravilno uvaževati? Da se finančna pokrajinska vlada za svoje domače uslužbenice ni ali vsaj ne dovolj pobrigala, kažejo nam izvršena imenovanja — brez nikakega razpisa niti povabila.

Tudi mi uradniki smo zidali troedino kraljestvo, ali zavzemamo se obenem za enake pravice vseh treh združenih plemen. Praksa nam pa sedaj pokazuje, da smo bili v svojih idejah — pretirani čudaki, ker smo menili, da se bratstvo ne bo nehalo — pri zasedanju uradniških mest. Gotovo nismo pripadniki plemenskega boja, ali — ut figura docet — vsiljuje se nam borba ravno od tam, kjer smo zrlili našo rešitev in od koder smo pričakovali nepostranske pravičnosti.

Centralni Savez javnih namještenika u kraljevstvu Srba, Hrvata i Slovenaca.

Na sastanku delegata Saveza javnih namještenika iz Zagreba te delegata Društva državnih uslužbenec u Ljubljani, održanog dne 4. juna o. g. u Ljubljani, osnovan je Centralni savez javnih namještenika u kraljevstvu Srba, Hrvata i Slovenaca (CSJN), Centralna zveza javnih namještenec u kraljevstvu Srbov, Hrvatov in Slovencev (CZJN).

Na drugom sastanku tih delegata, održanom dne 13. jula o. g. u Zagrebu, sastavljen je i po privremenom odboru primljen pravilnik, kojega donosimo na drugom mjestu. Zaključeno je izdavanje zajedničkoga glasila, koje će se tiskati i uređivati u Ljubljani latinicom i ćirilicom, a prvi broj glasila imade izaći oko 1. augusta o. g., a dalje svakoga 1. i 15. u mjesecu.

Privremeni odbor CSJN sastavljen je ovako: predsjednik: dr. Viktor Benković, predsjednik SJN u Zagrebu; podpredsjednik M. Lileg, predsjednik društva drž. uslužbenec u Ljubljani; tajnik: dr. Z. Bošek, član odbora SJN u Zagrebu; zamjenik tajnika: dr. E. Gaj, član odbora drž. uslužbenec u Ljubljani. Osim ovih zastupaju svaki od ova dva Saveza po tri odbornika.

O osnutku centralnog saveza i o zaključku o izdavanju glasila obavještena su postojeća pokrajinska namještenička udruženja i to: Savez državnih namještenika u Splitu, Činovnička zadruga za Crnu Goru na Cetinju te Činovničko društvo za Bosnu i Hercegovinu u Sarajevu i pozvana, da što prije pristupe u Centralni savez i imenuju svoje delegate.

Pošto u drugim pokrajinama kraljevstva — kao u Srbiji i u Vojvodini — takova udruženja još ne postoje, nije se moglo pozvati javno namještenništvo, da pristupi u Centralni savez. Savez javnih namještenika u Zagrebu i Društvo državnih uslužbenec u Ljubljani nastoje, da u pomenutim pokrajinama budu što prije takova udruženja osnovana i čim se osnuju, bit će pozvana, da pristupe Centralnom savezu. M.

Konzumna zadruga.

U savezima je pravilima u kratkim crtama označen golem program rada, koji čeka Savez, da ispuni svoju zadaću: da na svim linijama poboljša moralni i materijalni položaj javnoga namještenništva. Članak 2. pravila (točka g) glasi: osnivati i podržavati konzumne urede i nastojati o poboljšanju stambenih prilika javnih namještenika. Da Savez mogne taj važni dio svoje zadaće ispuniti na potpuno zadovoljstvo i na korist svojih članova, sazvaio je dne 13. lipnja o. g. anketu svih organizovanih potrošačkih udruženja, kao što je: Savez željezničara, Savez poštara, Medjustrukovnu radničku organizaciju, Savez privatnih činovnika i trgovačkih namještenika, Društvo bankovnih činovnika i Činovničku udugu.

Na anketi zaključeno je osnovati konzumnu zadrugu na kooperativnom sistemu, jer je na temelju razlaganja stručnjaka, gosp. Delića, uvažena okolnost, da će za dođuću kampanju čisti konzumenti, među koje se inače navlastito ubrajati javno namještenništvo i radništvo, imati najtežu borbu oko nabave nužnoga živeža. Nabava ojevih i manufakturnih artikla je za

pojedince takodjer skopčana s velikim poteškoćama radi užasne skupoće te vrsti robe, pa je ova činjenica u velike utjecala na stvoreni zaključak, da se otvore konzumi u Zagrebu i u svim sijelima kotara.

Upozorujemo drugove, da su takova potrošačka udruženja od velike potrebe, te je u interesu svakoga pojedinca, da se prijavi za člana konzumne zadruge, čim se na to pozove. U onim kotarima, gdje se je prijavio dovoljan broj članova u Savez, a pogotovo ondje, gdje su već organizovane kotarske skupine, misli se osnovati podružnice konzuma, čim se osnuje središnjica konzuma u Zagrebu. Mj.

Brez organizacije in brez stanovskega lista je izboljšanje naših zahtev nemogoče!

Namještenički Dom.

Središnji odbor Saveza bavi se mišlju, da izgradi u Zagrebu u što kraće vrijeme namještenički Dom. U Domu bi se nalazila poslovnica Saveza, Središnjica konzumne zadruge (Skladište i glavna prodavaona za Zagreb), Svratište za savezne članove, koji dolaze u Zagreb iz provincije, restauracija, skopčana sa menzom za neoženjene javne namještenike iz Zagreba, u kojoj bi takodjer i vanjski članovi prigodom svog dolaska u Zagreb uz pogodne cijene dobivali potpunu obskrbu. Molimo drugove, te pojedine odbore kotarskih skupina, da ovu namisao Saveza u svom vlastitom interesu pomognu što jače prikupljanjem dobrovoljnih prinosa i priređivanjem zabava u korist namješteničkog doma.

Da se uzmogne namaknuti potrebiti kapital, Savez će po svoj prilici u kratko vrijeme staviti u promet dionice sa malom nominalom, tako da će biti omogućeno svakom javnom namješteniku, da bude dioničkom koristi toga Doma.

Iznosimo ovu namisao središnjeg upravnog odbora pred javnost, da zainteresujemo za tu, za javno namještenništvo veoma korisnu uredbu ne samo sveukupno javno namještenništvo, kao članove Saveza, nego i kompetentne faktore, kao što je to vlada, te gradsko zastupstvo i poglavstvo u Zagrebu, koji su u prvom redu zvani, da javnom namješteništvu, koje treba da je jakim i zdravim pokretačem državnoga stroja, i u ovom slučaju materijalno i moralno kod nabave i opredjeljivanja zemljišta, te same izgradnje Doma priteku u pomoć.

Dobrovoljne prinose pod naslovom „Za namještenički dom“ prima Savez javnih namještenika, Zagreb, Frankopanska ulica 2. Mj.

Nehajnicima.

Organizacijom javnog namještenništva polučeni su u moralnom i materijalnom pogledu prilični uspjesi. S jedne strane uspjelo je „Savezu“ okupiti u jednoj organizaciji sve javne namještenike od šefa ureda, pa do zadnjeg pomoćnog podvornika; s druge je pako strane Savezu uspjelo isposlovati, ako i ne bogzna kakove, a ono ipak neke poboljšice u plaći. Unatoč svemu tome nije se naše očekivanje posve ispunilo, jer u nama — navlastito u činovništvu — još uvijek živi štreberski duh, koji nosi na sebi sva obilježja mentaliteta, uvriježenog u doba austro-madjar-skog koruptivnog sistema.

Nitko živ ne može poreći, da činovništvo, a da o ostalim namještenicima javnog biro-a ni ne govorimo, bez obzira na čin, ne može naći ravnovjesja između potrebe kućanstva i ostalih kulturnih potreba te naplate rada. Pa ipak, gdje svi stenju i upiru oči u „Savez“, ne usude se organizovati, da im se „odozgo“ ne bi zamjerilo.

Upravo je bestidna i nemoralna čud onih, koji na plodovima rada „Saveza“ rado participiraju, a kad se od njih zahtjeva rad u korist organizacije, ili makar i najneznatniji doprinos, nalaze kojekakove izgovore, osporavajući dapače uspjehe organizaciji.

Javno namještenništvo dobilo je u dva navrata dodatke na beriva. Istina, prvi put su po starom običaju zaboravljeni učitelji, općinski namještenici, umirovljenici, udovice i njihove sirote. U prvom smo broju „Saopćenja“ donijeli protesni memorandum, koji smo pismeno predali, pa je uza to banu i centralnoj vladi u Beogradu izravno, kao i putem pojedinih članova stranačkih klubova, usmeno razložena potreba, da se i ovim namještenicima olakša materijalno stanje, makar u onoj neznatnoj mjeri, kako je to učinjeno za ostale.

Ovi naši zahtjevi nisu ostali bez rezultata. Centralna vlada odobrila je mjesečno 10 milijuna kruna za nove krajeve SHS, a neke su novine već i detaljno donijele razdiobu toga kredita među pojedine kategorije.

Nije nam na umu, a niti nam je zadaća, da na ovom mjestu ističemo zasluge središnjeg odbora, da je do ovoga izvanrednog kredita došlo, već hoćemo time da upozorimo, kolika je vrijednost u organizaciji svega namještenništva, i kolika je potreba, da se takova organizacija što više ojača.

Stavljamo stoga ovim putem na sve javno namještenništvo, a navlastito na članove apel, da vrše svoju dužnost prema Savezu, a nekolegijalne i nedostojne da svakom prigodom javno ožigošu. S.

Jos. Kremen (Ljubljana):

Kmet in uradnik.

„Kmetijski list“ v Ljubljani, pravkar porojeno glasilo Samostojne kmetijske stranke za Slovenijo, je že v svoji 1. številki pokazal svoje sovraštvo do uradništva. Na 2. strani piše: „Kdo bo plačal račune? Kdor dela! In kdo resno dela? Samo kmet. Po razpadu Avstrije se je resno oprijel dela le kmet. Vsi drugi stanovni so se lovili in se lovijo le za tem, kako bi si ustvarili lahko življenje: inteligenca za dobre državne službe, polinteligenca za kupčijo in veriženje, tovarniško delavstvo z malo izjemo dela mlačno ter pričakuje zlata nebesa od boljševizma. Račune bo torej plačal kmet, ki e d i n i resno dela.“ Pod člankom s takimi hujskajočimi lažmi je podpisan „Kmet“, ki pa je bržčas listov uradnik, dipl. agronom A. Jamnik v Ljubljani.

V nadaljnjem članku piše neki Jožet Jenko tako-le o uradništvu: „Vsakdanja skrb uradništva ni nič drugega, nego kako bi mu odmerjeni in predpisani šesturni čas v pisarni hitreje minul, kje bo udobnejša večerna zabava in kako bi se dala noč prekrokat i ter končno, kakšne zasluzke naj zahteva za vse to... Buržoazija ni prijateljica trpečih stanov, temveč le izžemovalka teh stanov, in to v s l e d s v o j e v i š j e i z o b r a z b e i n i n t e l i g e n c e (!), katero pa si je pridobila zopet na račun trpečih in izkoriščanih stanov... Hoćemo, da se uradništvo in mestni sta-

novi končno nauče skromno (11) živeti s sredstvi, katera so jim na razpolago, kakor skromno živi kmet. Gospoda, nazaj k naravi, k skromnosti, ponižnosti! Ne povzdiguje se, ako stojite z ozirom na inteligenco višje kot trpeče prebivalstvo! Hočemo in treba bo, ako bodo plače uradništvu in uslužbenstvu skokoma rastle kot doslej, da se cene zvišajo tudi temu, kar kmet prodaja, n. pr. živini, mleku, jajc, žitu itd."

V 2. številu pa poročajo iz Komende pri Kamniku, da je isti famozni Jenko na shodu v gostilni (bržčas že zelo navdušen) govorančil zbranim kmetom, „da hočemo kmetje v bodoče preobrat vse politike v tem zmislu, da bomo kmetje ukazovali, a drugi stanovi in uradništvo pa bodo imeli ukaze izpolnjevati."

Bilo bi preneumno, reagirati na take bedarije in infamnosti. Mi delamo za te napade osebno odgovornega urednika „Km. Lista“, A. Jamnika.

Opozarjamo pa na te izbruhne neinteligentne, prav nizko izobrazbo izdajajoče fanatičnosti samo načelstvo S. K. S. To pušča v 2. št. pisati „Dolenjskemu kmetu": „Pustimo strastno, fanatično strankarsko gonjo in oklenimo se trezne, poštene stanovske politike!“, a hkratu pušča vendarle svojemu uredniku in člankarjem strastno, fanatično, netrežno in nepošteno blatiti najbednejše, najbolj izkoriščane trpine, navezance na fiksne prejemke — uradnike. Ves svet ve, da se bori uradništvo in javno uslužbenstvo sploh vso vojno in še ljuteje dandanes za svoj goli obstanek, da je slovensko uradništvo zaradi neznošne draginje obubožalo in se utaplja v dolgovih, da so vse draginjske, redno prepozno dovoljevane doklade le udarec po vodi. A glasilo SKS jih zmerja, da so leni paraziti, ponočnjaki in lenuhi, ki le žro, žro in žro, kakor se je nekdanji izrazil dr. Iv. Šusteršič!

Preveč žalostne razmere morajo nastati v naši Jugoslaviji, ako se pridružijo političnim strankarskim bojem še tako strupena ščuvanja stanu proti stanu, poklica proti poklicu. Taka medsebojna gonja mora izzvati popolno anarhijo v državi. Uradniki so sinovi narodovi, velika večina izhaja izpod kmečkih streh, a kmet naj zdaj hujska proti rojaku, bratu, krvi iste krvi? — Načelstvo SKS opozarjamo končno, da je njegovo glasilo pohodilo že v 1. številu z dne 17. julija t. l. bistvene točke programa SKS, — sprejetega šele 1. junija t. l.: Točka 2. tega programa pravi: „Stranka hoče kmeta vzgajati... da bo znal in mogel z duhom časa napredovati." Prej navedeni napadi pa dokazujejo, da „Kmetijski list" ne napreduje z duhom časa, nego se v njem razvijajo načela in nazor, kakršni so vladali med našimi kmeti pred 50 leti in da so nekateri pišoč kmetje še dandanes na tisti nizki stopnji, na kateri so v času naših dedov psovali vsakega inteligenta: „Prokleti škric! Postopač!" ter lučali kamne za njim. Ali ste ustanovili SKS in svoj list v to svrhu, da se ti časi povrnejo? — Točka 3. kmetijskega programa se glasi: „Stranka bo podpirala vse nujne in opravljene zahteve drugih stanov." Kako izvršuje stranka svoj program, dokazuje „Kmet. list". Mi smo uverjeni, da se pošteno in resni slovenski kmetje s tako gonjo ne strinjajo, ker škoduje ne le uradništvu, nego prav tako kmetom. Vsi stanovi so navezani drug na drugega, kmet na uradnika, a uradnik na kmeta. Nikjer in nikoli ni še v kaki državi en sam stan uka-

zoval, vsi drugi stanovi pa so robski parirali. In tega tudi Jamniki in Jenkoti v Sloveniji ne dosežejo, tem manje, ker sami priznavajo, da so po „svoji izobrazbi in inteligenci nižji," kakor oni, ki jih sovražijo. Neizobražen fanatik je nesreča za stranko in ves narod, dela le škodo in sramoto. Kmetje, pazite nanje!

Vse domače jugoslovanske tvrdke prosimo, da takoj inserirajo v Našem Glasu!

Vestnik.

Kolegi, kolegice! Prosimo, da pošljate svoje hrvatsko-srbske dopise na Centralni Savez u Zagrebu, Frankopanska ulica broj 2, I. kat. — slovenske dopise pa na Društvo državnih uslužbencev v Ljubljani v roke društv. tajnika Jože Bekša, davčnega upravitelja v Ljubljani, Dalmatinova ulica št. 3/III. — Le v nujnih slučajih pošiljajte svoje prispevke direktno na uredništvo „Našega Glasa", Rimska cesta 20, II. nadstropje, v Ljubljani! Svoje spise podpisujte ali vsaj šifrirajte! Anonimnih pošiljatev ne priobčimo pricipijalno v nikakem slučaju.

Svobodna debata. „Naš Glas" ima svoje predale odprte za vsakogar, ki ima javnosti kaj važnega, koristnega ali zanimivega povedati ali predlagati. Uredništvo bo dajalo dopisnikom, ki so podpisani, skrajno svobodo, ako so njih prispevki stvarni in po svoji obliki dostojni. Sirovega gorjačarstva, osebne zadirčnosti in malenkostnega dlakocepljenja seveda ne bomo gojili. Že danes smo uverjeni, da bo imel „Naš Glas" iz vseh in ne le iz uradniških ter vobče javnoslužbenških krogov, vedno dosti dopisnikov. Gradiva torej ne bo nedostajalo. Toda zaradi časne prostorne omejenosti v našem glasilu in ker želimo, da pride v vsaki številki čim več najrazličnejših dopisnikov do besede, prosimo, da pišete kolikor le možno kratko, stvarno, v mislih in izrazih zgoščeno, — torej brez nepotrebnih uvodov in gostobesednosti, vedno takoj ad rem! Pišite vedno stinto in le na eni strani papirja, čitljivo in zadosti veliko! Mislite na oči urednikov, korektorjeve, zlasti pa na oči stavčeve! Izročajte torej čiste, ne zanikarne, ne popravljenе in ne izpreminjane rokopise; če možno, najljubše s strojem ali vsaj s črno tinto s primerno velikimi črkami pisane rokopise, na katerih so vrste zadostno narazen! Ne zahtevajte, da se Vaši spisi prepisujejo v naši pisarni, predno se lahko izroče tiskarni! Glede vsakega vprašanja, ki se sproži v „Našem Glasu", dopustimo svobodno debato po načelu, da več oči več vidi in da ima vsaka stvar svoje lice in svoje robe. S tem hočemo prepričati, da se dela kakršnakoli krivica in doseči, da se pojasni zadeva vsestransko, torej objektivno. Poskrbimo pa, da se debata ne razblini v brezplodno polemiko, ki le razburja in krade listu prostora. „Naš Glas" je glasilo organiziranih javnih uslužbencev; organizacija pa pomenja tudi javno in notranjo disciplino. Naši dopisniki naj se tega tako polno zavedajo, kakor se zaveda tega uradništvo. In necesariis unitas, in dubiis charitas, in omnibus libertas!

Drugovi, članovi S.J.N., plačajte članarino! Več imade tri mesece, što je Savez raspisao članarinu, razaslao iskaznice te potrebne blagajničke tiskalice, zamoliv blagajničare pojedinih kotarskih skupina,

a gdje takovih još nema, pojedine povjerenike, da pokažu članarinu za drugu i treću četvrt ove godine i da je pripošalju Savezu. Odziv je do sada bio prilično slab. Savez treba novaca za pokriće svojih izdataka, koji su sad prigodom osnivanja biroa znatni. Apeliramo stoga na drugove, da vrše svoju dužnost, kad ne otklanjaju koristi, koje crpe iz saveznog djelovanja, te da plaćaju članarinu, koja je evo dospjela već i za treću četvrt ove godine. Članarina je raspisana od 1. travnja, dakle od druge četvrti, a iznos članarine je za pojedine grupe točno izražen u čl. 3. saveznih pravila. MI—

Članovima S.J.N. na znanje. Uz predloženje savezne članske iskaznice mogu naši članovi dobiti u prodavaonici pučko-odjevnog povjerenstva (zgrada Trgovačko-obrtničkog muzeja, Mažuranićev trg) različitih odjevnih artikla, kao čarapa muških i ženskih, košulja, gaća itd. uz pogodne cijene. Tramvajske mjesečne karte za javne namještene dobivaju članovi kod uprave tramvaja (Savska cesta) uz predloženje članske iskaznice i potvrde prijavnog ureda. Tramvajska iskaznica, za koju se mora doprinijeti i fotografija, stoji mjesečno K 20, a ispostavljen je karte jednom za cijelu godinu K 2.

Tajništvo društva drž. uslužbenca Kraljevstva SHS kot pokrajinska zveza za Slovenijo prosi včlanjene organizacije, ki članskih seznamov še vedno niso poslali, da jih zaradi izvršitve članskega katastra in članskih izkaznic nemudoma pošljejo tajništvu. Dobro disciplinirana organizacija nas dovede do zaželenih ciljev.

Posredovanje. Drugove, koji su se obratili na Savez za bilo kakovo posredovanje u osobnim stvarima, molimo, da se strpe, dok bude Savezu moguće, da posreduje. Savez je upravo preopterećen poslovima za općeniti boljak javnog namještenništva, kao: brigom o uredjenju beriva, o namješteničkoj pragmatiki, o osnutku konzumnih zadruga, o izgradnji namješteničkih stanova itd., pa mu upravo malo vremena preostaje za to, da posreduje za pojedince. Neka posredovanja prešne naravi Savez je proveo i interesantima saopćio rezultate. Drugove, kojima još nije stigao odgovor o uspjehu posredovanja, molimo za malo strpljivosti. MI—

Poziv. Z mnogih strani se slišijo pritožbe o koruptivnim, pod roko izvršenim imenovanjima. Sliši se celo, da so v ne redkih slučajih napredovale — seveda brez razpisa — za dotične panoge poplunoma nekvalificirane osebe, med tem ko se za dobro kvalificirano niže uradništvo in niže uslužbenstvo predvsem v finansi stroki dosadaj ni še ničesar storilo. Slovensko drž. uslužbenstvo stoji slejkoprej na stalištu, da se morata vsaka tozadevna korupcija in nepotizam že v kalu udušiti. Tovariše prosimo, da nas o vseh konkretnih slučajih čimpreje in točno obavestite, da moremo storiti potrebne korake.

Stambeno pitanje u Zagrebu. Prigodom jedne intervencije Saveza kod bana, u stambenom predmetu jednoga našega člana, koji se je obratio na nas za posredovanje, takli su se posredujući članovi odbora općenitog stambenog pitanja u Zagrebu. Ban je izjavio, da mu je poznata nestašica stanova. Rekao je, da mu je sa više strana prijavljeno više nekorektnosti kod podjeljivanja stanova, ali da mu nije saopćen ni jedan konkretan slučaj. Umolio je Savez, da mu sakupi pojedine konkretne slučajeve, u kojima se nije išlo javnom namješteničtvu u prilog prigodom podjeljivanja stanova, te da mu ih prijavi. Obe-

čao je, da če u pojedinim konkretnim slučajevima sam u prilog molitelja posredovati i eventualne nekorektnosti odstraniti. Apeliramo stoga na drugove javne namještenike, da nam takove slučajeve što skorije prijave, da ih uzmognemo čim prije banu saopćiti. **MI—**

Izgradnja namješteničkih stanova. U tom predmetu održao je na zamolbu Saveza gosp. Aćim Gjermanović, predsjednik srpskih zemljoradničkih zadruga, dne 19. svibnja o. g. u gradskoj vijećnici u Zagrebu predavanje, koje je bilo dobro posjećeno, ne samo sa strane javnih namještenika, već su bili nazočni i predstavnici radništva, privatnog namještenništva, željezničara itd. Na toj se konferenciji zaključilo, da će se poduzeti sa strane Saveza JN koraci, da što prije dodje do izgradnje namješteničkih stanova, da će se zainteresovati vlada i gradsko zastupstvo i poglavarstvo u Zagrebu, da priteku javnom namješteničtvu materijalno i moralno u pomoć besplatnim podjeljenjem ili jeftinom prodajom zemljišta za izgradnju čitavih namješteničkih naseobina i da u tu svrhu stave na raspolaganje i novčane pripomoći. Sa strane SJN izabran je odbor za izgradnju namješteničkih stanova, u koji su odbor izabrani i nekoji članovi izvan upravnog saveznog odbora, i zamoljeni za suradnju kod predradnja i kod izgradnja. Čim se svi ovi vanjski-kooptirani članovi toga odbora izjave, da su voljni u tom predmetu saradživati, započet će taj odbor svoje djelovanje. **MI—**

Interni shod javnih uslužbenecv v Ljubljani. Dne 31. julija t. l. ob 8. zvečer se je vršil v dvorani Mestnega doma shod javnih uslužbenecv v Ljubljani, ki so se ga udeležile po svojih zaupnikih, zastopnikih in njih žena vse ljubljanske organizacije državnih in avtonomnih uradnikov, pomožnih uradnikov in slug. Povabilu predsedstva Društva drž. uslužbenecv kraljevstva SHS so se odzvali narodni predstavniki vseh treh slovenskih strank. Po poročilih gospodov in dveh gospodinj so izpregovorili še narodni predstavniki gg. dr. Novak, Petejan in prof. Vesenjak, ter se je končno sprejela resolucija glede draginje in raznih nužnih želja javnih uslužbenecv. Shod, ki je imel značaj razširjene odborove seje, je vodil kot predsednik davč. nadupravitelj Maks Lilleg. Udeležencev je bilo okoli 500. — Obširno poročilo o tem važnem shodu ter soglasno sprejeto resolucijo priobčimo v 2. številki svojega glasila.

Politična upravna služba v Sloveniji. Da se je prevrat lanskega leta izvršil tako gladko v Sloveniji, ni nemala zasluga naših političnih in upravnih uradnikov. S polnim razumevanjem so spravili politično upravo v novi tok. Ker je bilo odpuščenih mnogo nemških uradnikov, so morali Slovenci prevzeti pomnoženo delo. To delo opravljajo kljub težkim razmeram z vso požrtvovalnostjo. Takoj, ko je tudi njim zasijala svoboda prostega združevanja, so mislili na organizacijo. Avstrija jim je to zabranjevala. Ustanovili so si društvo konceptnih uradnikov politične uprave v Sloveniji, ki šteje med svoje člane skoro vse pripadnike te uradniške stroke. Gotovo dobro znamenje za duh, ki vlada med njimi. Društvo ima resen namen vzgajati dobre upravne uradnike, ker si je svesto velike važnosti dobre uprave. In ravno skupno glasilo „Naš Glas“ bo pravo torišče, kjer se bo gojila strokovnopravna veđa. Zato politični upravni uradniki pristrčno pozdravljajo ustanovitev lista ter mu obljubljajo vso pomoč.

Članom „društva davčnih uradnikov v Sloveniji“. Vse važnejše društvene zadeve bo prinašal „Naš Glas“. Prosim, da se čim več tovarišev na list naroči in tudi, da naj živahno dopisujejo. Kakor bodo imela vsa ostala strokovna društva svoje stalne predale, tako je tak predal tudi našemu društvu zajamčen. **Joža Bekš.**

† Franjo Sudarevič. U nedjelju dne 1. lipnja o. g. umro je naglom smrću u Oprisavcima, selu kraj Broda, kr. kotarski pristav Franjo Sudarevič, koji je tamo otišao, da održi kao član „Prosvjetnog kluba“ (brodskog) predavanje „O upravnim oblastima i njihovom djelokrugu“. Nenadana smrt mlada, opće obljubljenog pokojnika pobudila je u Brodu sveopće saučesće. „Prosvjetni klub“ izdao je za pokojnikom osmrtnicu, dok su „Jugoslavenška čitaonica“, koje je pokojnik bio podpredsjednik, i „Prosvjetni klub“ položili na njegov oder vijenac. Cijelo gradjanstvo Broda ispratilo je pokojnika na vječni počinak. Nad grobom izrekao je oprošno slovo ing. Pilar, oprostiv se od pokojnika toplim i iskrenim riječima u ime „Jugoslavenške čitaonice“, „Prosvjetnog kluba“ i kotarske skupine Saveza javnih namještenika u Brodu, kojoj je pokojnik bio tajnikom, kao i u ime sviju, koji su ga poznavali i štovali. Pokojnika oplakuju supruga, roditelji, brat, sestra i tast. Slava uspomeni njegovoj, a utjeha ucviljenoj rodbini!

Gmotul položaj, težnje in želje redarstvomarnostnih organov v Ljubljani. Na širši odborovi seji dne 31. julija bi bilo rado tudi naše društvo po enem svojih zastopnikov razjasnilo naš obupni položaj, ali sramovalo se je vpričo tolikega občinstva odkriti našo bedo. Glejte, cenjeni sočlani, naše mesečne plače: dosedaj je dobival samski, stalno namešteni stražnik ali pol. agent mesečno z vsemi dokladami približno 350 K, a sedaj z novimi dokladami bo dobival približno 500 K! Kakšni so naši prejemki za službovanje izven službenega časa, je pa skoraj neverjetno. — Za pripravljenostno službo v času demonstracij dobi stražnik za vsako uro po 20 vin., torej ako službuje v prostem času 5 ur, dobi po dobrem mesecu reci in piši znesek od 1 K. Ali tudi od te mu odtrgajo za kolek! — Drugi slučaj: policijski agent dobi nalogo, da mora nadzorovati kakega tujega verižnika, kateri se klati po mestu. Zasleduje ga in hodi vse popoldne za njim, zvečer se vsede verižnik na vrt hotela Union in večerja mastno, policijski agent pa se sprehaja pred hotelom lačen in utrujen. Ali kaj hoče! Zadovoljen mora biti, da dobi za 4 ure nadzorovanja tega od žuljev konsumentov obogatelega verižnika od države 80 vin. in si s tem ogromnim zneskom lahko kupi eno žemljo in eno cigareto! Po noči, v dežju, v viharju se sprehaja stražnik ali policijski agent po mestu in nadzoruje trgovine in dobi prispevek za vsako uro — 20 vinarjev. Ali ni to krivično? Postrešček, ki nese pismo od glavne pošte do Ambroževega trga, zahteva 4 K za ta posel, katerega izvrši v pol ure, varnostni organ pa za 1 uro službe — 20 vinarjev! Neverjetno, a resnično. — Ali tudi uradniki niso bolje plačani: za inšpekcijsko službo od 2. popoldne do 8. zvečer, ali od 8. zvečer do 11. ponoči prejme uradnik cele 4 K. S tem si lahko kupi pol kilograma črešenj. — Vlada noče o povišanju teh doklad ničesar slišati in pravi: To je zakon od leta 1889! Pred 30. leti se je dobivala za 10 krajcarjev že cela večerja. — Napredovanje varnostnih organov poduradnikov na uradni-

ška mesta je pa skoraj izključeno. Poduradniki varnostne straže in pol. agentov, ki izvršujejo uradniške posle, imajo 20 in več let državne službe, ne morejo postati uradniki, ker se vrivajo razni odvetniški pisarji, častniki in orožniki, katere se potem brez vsake prakse imenuje za uradnike. Vse naše prošnje in protesti so dosedaj ostale klic obupajočega v puščavi. Če bodo merodajni krogi čitali te vrstice, se jim bode mogoče omeščalo njih srce in nam pomagali, da ne obupamo v naši težki in odgovorni službi.

Društvo carlinskih uradnikov. Zadnja odborova seja se je vršila dne 27. julija 1919. Število članov je naraslo na 42. Na podlagi dospelih dopisov in brzojavk se ugotovi, da vlada med carinskimi uradniki popolna solidarnost in povsod enaka nezadovoljnost glede imenovanj, premeščanj, plač in splošnih prejemkov, kakor tudi postopanja oblasti. Ako hoče država uradništvo varovati korupcije, malobrižnosti in vpostaviti zaupljivost, ki je začela pešati, je prvi pogoj, da se plače domačih uradnikov izjednačijo z onimi srbskih kolegov, ker z dosedanjimi prejemki ni mogoče pošteno in stanu primerno živeti. Izpraznjena mesta se naj razpišejo. V slučaju potrebe naj se mesta samo z a č a s n o zasedajo, premeščanja naj se odredijo samo vsled kazni ali na prošnjo prizadetih. Generalna direkcija carine v Beogradu je obljubila s premeščanjem „učinjene nepravde“ popraviti. Premestitve oženjenih z otroki pomenjajo pri sedanjih razmerah propad družin in uničenje eksistence otrok. „Naš Glas“ bodi resno svarilo merodajnim činiteljem, naj ne ženejo uradništva v obup. Vse društvene zadeve bomo objavljali v „Našem Glasu“. Odbor.

Napredovalno vprašanje. Po 9 mesecih svobodne domovine se še vedno zavlakuje napredovalno vprašanje nižjih nameščencev skoro v vseh panogah. Prednjači pa v tem oziru naša finančna uprava. V prihodnji številki hočemo nezdrave razmere podrobno osvetliti. Neznosno izjemno stanje se mora končati.

Zbirajte za tiskovni sklad Našega Glasu ob vsaki priliki, da nam čim preje postane tednik!

POZIV.

Celoletna cena lista se bo ob koncu tekočega leta končnoveljavno določila.

Za tekoče leto stane list 7 K, posamezna številka 70 v.

List se bode pošiljal samo onim, ki predplačajo naročnino do konca tekočega leta.

Naročnina za Hrvatsko, Srbijo, Dalmacijo, Slavonijo, Bosno, Hercegovino, Črnogoro in ostale pokrajine razun Slovenije naj se pošilja na „Savez javnih namještenika Zagreb, Frankopanska ulica 2/I,“ za slovensko ozemlje pa upravnistvu lista v Ljubljani, Vodnikov trg 5/I.

Kdor po izidu 2. številke ne pošlje naročnine, a ni vrnil lista, ga smatramo naročnikom.

Ker je želja upravnistva, da se tiskovni sklad poveča v toliko, da bo omogočeno list izdajati v najkrajšem času tedensko oziroma dnevno, pozivljamo vse tovarišice in tovariše, da se naroče na list, plačajo naročnino in pošljejo prispevke za tiskovni sklad.

Poverjenike za vse kraje iščemo.

Upravnistvo.